

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **115189** (13) **U**
(51) МПК (2017.01)
A61K 31/00
A61P 19/02 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2016 09771	(72) Винахідник(и): Бережний В'ячеслав Володимирович (UA), Марушко Тетяна Вікторівна (UA), Маменко Марина Євгенівна (UA), Глядєлова Наталя Павлівна (UA), Корнева Валентина Володимирівна (UA), Козачук Валентина Григорівна (UA), Герман Олена Борисівна (UA), Тараненко Тамара Вікторівна (UA), Романкевич Іванна Василівна (UA)
(22) Дата подання заявки: 22.09.2016	
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 10.04.2017	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 10.04.2017, Бюл.№ 7	(73) Власник(и): НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА, вул. Дорогожицька, 9, м. Київ, 04112 (UA)

(54) СПОСІБ ЛІКУВАННЯ ЮВЕНІЛЬНОГО РЕВМАТОЇДНОГО АРТРИТУ

(57) Реферат:

Спосіб лікування ювенільного ревматоїдного артриту шляхом проведення стандартної терапії, а саме призначення лікарського препарату метотрексат. При цьому метотрексат вводять підшкірно в дозі 12,5-20 мг/м² в тиждень.

UA 115189 U

Корисна модель належить до медицини, зокрема педіатрії, і може бути використано як спосіб лікування ювенільного ревматоїдного артриту (ЮРА) для зменшення ускладнень базисної терапії з боку шлунково-кишкового тракту.

"Золотим стандартом" терапії ревматоїдного артриту як в дитячому, так і в дорослому віці вважається застосування лікарського препарату метотрексату (МТТ), який належить до групи антиметаболітів, має протизапальну та імуномодулюючу дію і вважається найбільш ефективним і найменш токсичним препаратом [1].

Однак, незважаючи на відомі переваги, лікування МТТ має і свої недоліки: повна ремісія розвивається не завжди, при відміні препарату можливе загострення, на тлі терапії часто доводиться підвищувати дозу препарату, так як всмоктування МТТ з часом знижується, при призначенні терапевтичних доз у дітей часто виникають побічні дії зі сторони шлунково-кишкового тракту (ШКТ). Крім цього метотрексат порушує поділ клітин епітелію шлунково-кишкового тракту, має гепатотоксичний вплив.

В основу корисної моделі поставлено задачу удосконалити спосіб лікування ЮРА у дітей, що дозволить зменшити частоту ускладнень з боку шлунково-кишкового тракту.

Поставлена задача вирішується тим, що у відомому способі лікування ЮРА у дітей шляхом застосування лікарського препарату метотрексату, згідно з корисною моделлю, метотрексат вводять підшкірно в дозі 12,5-20 мг/м² в тиждень.

До даного рішення автори прийшли, провівши дослідження та подальший аналіз.

Ми проаналізували наявність ендоскопічних змін у хворих з групи, які отримували МТТ у вигляді таблеток (МТТ_{по}) та у хворих з групи, які отримували МТТ парентерально (МТТ_{пе}). Езофагогастродуоденоскопія (ЕГДС) зміни шлунка та дванадцятипалої кишки у дітей з ЮРА через 6 місяців після початку лікування виявлені в 18 (40,0 %) випадках. В 3 (6,6 %) випадках виявлено поєднане ураження шлунка і дванадцятипалої кишки, у 10 (22,2 %) - ізольована патологія шлунка, у 5 (11,2 %) - ізольоване ураження початкового відділу тонкої кишки. В жодному випадку змін в стравоході не виявлено (таблиця 1).

Поверхневі і тотальні форми ураження аналогічно переважали над обмеженими та гіпертрофічними варіантами. У 27 (60 %) дітей спостерігалась незмінена ендоскопічна картина слизової оболонки (СО) верхніх відділів ШКТ. З достовірністю, яка є статистично достовірною (p=0,019), встановлено переважання випадків з ендоскопічно інтактною СО верхніх відділів ШКТ у дітей групи МТТ_{пе}.

Таблиця 1

Ендоскопічна характеристика слизової оболонки стравоходу, шлунка та дванадцятипалої кишки у дітей з ЮРА

ЕГДС - ознака	Групи			
	МТТ _{по} (n=23)		МТТ _{пе} (n=22)	
	Старт дослідження	Через 6 міс.	Старт дослідження	Через 6 міс.
Ураження шлунка				
Ураження відділів шлунка:				
Антральний відділ	1 (4,3 %)	4 (17,4 %) ^{^^}	1 (4,5 %)	2 (9 %)
Анtrum+тіло	5 (21,5 %)	6 (25,8 %)	3 (13,5 %)	1 (4,5 %)
Ступінь гіперемії:				
Слабкий	3 (12,9 %)	3 (12,9 %)	3 (13,5 %)	2 (9 %)
Помірний	6 (25,8 %)	5 (21,5 %)	1 (4,5 %)	1 (4,5 %)
Виразений	5 (21,5 %)	2 (8,6 %)	0 (0 %)	
Фолікулярний рельєф СОШ	2 (8,6 %)	2 (8,6 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
Дуодено-гастральний рефлюкс	10 (43 %)	12 (52,1 %) ^п	6 (27 %)	0 (0 %)
Локалізація ерозій:				
Антральний відділ	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
Анtrum+тіло	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
Кількість ерозій:				
Поодинокі	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
Множинні	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)

Таблиця 1

Ендоскопічна характеристика слизової оболонки стравоходу, шлунка та дванадцятипалої кишки у дітей з ЮРА

ЕГДС - ознака	Групи			
	МТТ _{по} (n=23)		МТТ _{пе} (n=22)	
	Старт дослідження	Через 6 міс.	Старт дослідження	Через 6 міс.
Дванадцятипала кишка				
Гіперемія:				
Вогнищева	3 (12,9 %)	1 (4,3 %)	2 (9 %)	1 (4,5 %)
Дифузна	5 (21,5 %)	5 (21,5 %)	1 (4,5 %)	1 (4,5 %)
Нодулярний рельєф	2 (8,6 %)	3 (12,9 %)	1 (4,5 %)	1 (4,5 %)
Ерозії цибулини	3 (12,9 %)	1 (4,3 %)	1 (4,5 %)	0 (0 %)
Відсутність ендоскопічних змін				
	7 (20,1 %)	11 (47,3 %) [^]	14 (63 %)	16 (72,7 %) [^]

Примітка: міжгрупова різниця достовірна при: [^] - p<0,05; ^{^^} - p<0,01

Ендоскопічна картина слизової оболонки верхніх відділів ШКТ у дітей досліджуваних груп характеризувалася переважанням помірного та легкого ступеня вираженості гіперемії слизової оболонки шлунка. В групі з пероральним прийомом МТТ кількість випадків інтактної СОШ через 6 місяців становила 27,2±0,13 % (міжгрупова різниця достовірна при p<0,05). В групі з парентеральним прийомом МТТ кількість випадків інтактної СОШ складала 16 (72,7 %) (міжгрупова різниця достовірна при p<0,05).

Узагальнена гістологічна характеристика дослідженого матеріалу за напівкількісною системою оцінки візуальних аналогових шкал представлена в таблиці 2.

Таблиця 2

Гістологічні зміни в слизовій оболонці шлунка та ДПК у дітей з ЮРА в групах дослідження через 6 місяців лікування (Me±SD)

Групи дослідження			Показник			
			Запалення	Активність	Атрофія [†]	H. pylori
III група	МТТ _{по} старт дослідження	Тіло	1,79±0,7	1,37±0,43	0/1,2±0,25**	1,76±0,44*
		Анtrum	2,0±0,3**	1,69±0,34*	0/1,24±0,43	2,0±0,5
		ДПК	1,99±0,51*	1,86±0,13	-	1,76±0,44**
	МТТ _{по} через 6 міс.	Тіло	0,9±0,01*	0,8±0,01	0/0,3±0,05**	0,3±0,01
		Анtrum	0,7±0,02*	0,72±0,03*	0/0,2±0,03**	0,5±0,021**
		ДПК	0,43±0,03*	0,3±0,01**	-	0,32±0,03**
IV група	МТТ _{пе} старт дослідження	Тіло	1,24±0,12	0,54±0,31	0/0,2±0,01	0,4±0,06
		Анtrum	1,33±0,32	0,66±0,24	0/0,3±0,02	0,6±0,42
		ДПК	1,14±0,24	0,69±0,51	-	0,4±0,06
	МТТ _{пе} через 6 міс.	Тіло	0,4±0,1	0,4±0,02	0/0	0,1±0,01
		Анtrum	0,3±0,21*	0,5±0,01	0/0	0,2±0,05*
		ДПК	0,22±0,04*	0,1±0,02*	-	0,1±0,001

Примітка - позначено справжня атрофія / невизначена атрофія.

Міжгрупова різниця достовірна при: * p<0,05, ** p<0,01

Згідно з даними таблиці, основні показники, що характеризують морфологічні зміни в СО шлунка та ДПК зазнали істотних змін в динаміці лікування. В групі дітей, що приймали МТТ перорально, показник ступеня запалення в СО тіла, антрального відділу шлунка та СО ДПК зменшився на 49,7±0,3 % (p<0,05), 65,0±0,9 % (p<0,05), 78,3±1,23 % (p<0,05) відповідно; показник активності запалення - на 41,6±0,2 %, 57,4±2,1 % (p<0,05), 83,8±3,5 % (p<0,01)

відповідно; ступінь заселення НР - на $82,9 \pm 4,5$ %, $75,0 \pm 3,23$ % ($p < 0,05$), $81,8 \pm 3,45$ % ($p < 0,01$) відповідно.

В групі дітей, що приймали ММТ парентерально, показник ступеня запалення в СО тіла, антрального відділу шлунка та СО ДПК зменшився на $67,7 \pm 1,7$ %, $77,4 \pm 3,65$ % ($p < 0,05$), $80,7 \pm 5,13$ % ($p < 0,01$) відповідно; показник активності запалення - на $25,9 \pm 1,31$ %, $24,2 \pm 1,32$ %, $85,2 \pm 5,32$ % ($p < 0,05$) відповідно; ступінь заселення НР - на $75,0 \pm 6,12$ %, $66,6 \pm 4,13$ % ($p < 0,05$), $75,0 \pm 5,72$ % відповідно.

Отже можемо зробити висновок, що у хворих на ЮРА дітей, яким застосовували підшкірний шлях введення ММТ, спостерігалась достовірно вища концентрація препарату у сироватці крові та достовірно частіше досягалась мінімальна ефективна його концентрація через годину після прийому порівняно з хворими, що приймали ММТ перорально. За даними езофагогастродуоденоскопії, підшкірний шлях введення ММТ призводить до менш виразних запальних змін з боку верхніх відділів ШКТ та достовірно нижчої активності гастриту і виразності атрофії слизової шлунка за даними гістологічного дослідження порівняно з пероральним шляхом введення препарату.

Отже, вищезгадані дані дозволяють рекомендувати застосовувати спосіб, що заявляється, лікарям педіатрам для ефективного лікування хворих на ЮРА та запобігання побічної дії на шлунково-кишковий тракт.

Джерело інформації:

1. Е.Л. Насонов, С.К. Соловьев Применение метотрексата в ревматологии. - Москва. - 2000. - 128 с.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб лікування ювенільного ревматоїдного артриту шляхом проведення стандартної терапії, а саме призначення лікарського препарату метотрексат, який **відрізняється** тим, що метотрексат вводять підшкірно в дозі $12,5-20$ мг/м² в тиждень.

Комп'ютерна верстка Т. Вахричева

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601